

Micropyrum tenellum (L.) Link, Grindstijfgras, ingeburgerd?

J.H.P. Bruinsma (Thorbeckelaan 24, 5694 CR Breughel)

Micropyrum tenellum (L.) Link established?

After the first record for the Netherlands in 1983 the species has been found in considerable quantities on a shunting-yard near Weert, growing in a ballast bed of gravel with washed-in coal ash. Considering the large number of plants found in 1987 and its unobtrusive habit, it might have been overlooked before.

Vindplaats

In juli 1987 vonden we op het rangeerterrein van Weert (atlasblok 57.38.33) een onbekend grasje. M.T. Jansen uit Veenendaal determineerde het als *Micropyrum tenellum* (L.) Link, hetgeen door het Rijksherbarium bevestigd werd. Eerder werd het gras in 1983 op een loskade in Leeuwarden door D.T.E. van der Ploeg gevonden; het ging toen om enkele planten.¹

Op het rangeerterrein in Weert echter staan op één plek 'ontelbare', meer dan honderd-duizend planten. Tijdens de spoorwegflora-inventarisatie door A. Koster in 1981 werd de soort niet waargenomen. Gezien het grote aantal planten nu is het mogelijk dat het gras toen al wel, zij het in kleine aantallen, aanwezig was; de soort zou dan in Weert als ingeburgerd kunnen worden beschouwd. Pas als de soort ook op andere plaatsen zou inburgeren, kan zij tot de Nederlandse flora worden gerekend.

Standplaats

De standplaats is een uit grind bestaand ballastbed van twee spoorbanen op het emplacement. Van één spoorbaan zijn rails en dwarsliggers weggehaald. De andere, die nauwelijks meer gebruikt wordt, is in de laatste vijftientig jaar niet meer veranderd. De ruimte tussen de kiezels is onder invloed van regen en wind in de loop der jaren opgevuld met koolas van het ernaast gelegen pad. In het verleden werd het spoorterrein elk voorjaar met herbiciden gespoten. Thans gebeurt dat niet meer. De planten staan op een vrij scherp begrensde strook van circa negentig meter lengte en maximaal zeven meter breedte.

Tabel 1 geeft enkele vegetatieopnamen weer.

Herkenning

Van der Meijden & Holverda¹ omschrijven de soort als 'een laag, éénjarig, stijf aargras dat wel wat weg heeft van gewoon langbaardgras, maar zich onderscheidt door zijn ongenaalde of kort genaalde aartjes.' Het lijkt qua habitus ook wel wat op een sprieterige vorm van *Lolium*, maar in tegenstelling tot *Lolium* staan bij *Micropyrum* de aartjes met de brede zijde naar de as toegekeerd en hebben deze twee kelkkafjes. In de positie van de aartjes lijkt het gras dus het meest op *Elymus*, maar de aartjes zijn korter dan 5 mm, en de kelkkafjes zijn stomp (bij *Elymus* spits). Over het geheel genomen komt de soort toch nog het meest met Laksteeltje (*Desmazeria marina*) overeen, die echter in Nederland uitsluitend langs de kust voorkomt. In de Heukels-flora² zouden onderstaande verschillen onder vraag 27 in de sleutel van de bloeiende grassen kunnen worden ingevoegd als vraag 27a:

Aartjes even lang als of korter dan de internodiën van de aar-as. Lemma's circa 3,5 mm lang » *Micropyrum*

Aartjes veel langer dan de internodiën van de aar-as. Lemma's 2–2,2 mm lang
· *Desmazeria (marina)*

De vergelijking met *Vulpia myuros* gaat ook op wat betreft de levensvorm: beide komen laat in het voorjaar op en hebben hun hoofdbloei al weer achter de rug in het begin van de zomer. In juli 1987 en 1988 stonden bijna alle planten van *Micropyrum* in vrucht.

Ons lijkt de kans op verdere verspreiding van het gras, ondanks zijn talrijke voorkomen, niet erg groot omdat de planten in een zeer rustig hoekje staan, tenzij ... er natuurlijk meer floristen op bezoek komen.

Tabel 1. Vegetatieopnamen op het terrein van de Nederlandse Spoorwegen, Weert, in de populatie van *Micropyrum tenellum*, 9 juli 1988.

opname	1	2	3	4
grootte (m ²)	1,4 × 3	1,4 × 3	1,5 × 1,5	1,5 × 1,5
bedekking moslaag (<i>Pohlia nutans</i>)	< 1%	0%	< 1%	< 1%
bedekking kruidlaag	5 %	5 %	3 %	3 %
hoogte kruidlaag (m)	0,35	0,3	0,25	0,35
<i>Micropyrum tenellum</i>	4b fr	4b fr	4b fr	4a fr
<i>Vulpia myuros</i>	3 fr	2 fr		4a fr
<i>Hypochaeris radicata</i>	2 kn			2 j
<i>Agrostis capillaris</i>	4 fl	2 fl		2 fl
<i>Betula pendula</i>	2 j		2 k	4 j
<i>Acer pseudoplatanus</i>	1 k			2 k
<i>Holcus lanatus</i>			1 j	
<i>Rumex acetosella</i>				4 fl, fr

1 = één plant; 2 = 2–5 planten; 3 = 6–10 planten; 4 = > 10 planten; 4a = > 100 planten; 4b = > 1000 planten.

1. R. van der Meijden & W. J. Holverda, 1988. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 1987. *Gorteria* 14: 82.
2. R. van der Meijden, E.J. Weeda, F. Adema & G.J. de Joncheere, 1983. Heukels/Van der Meijden, *Flora van Nederland*, ed. 20. Groningen.